

Mihec gre v Korotan . . .

(Spisal Josip Vandot.)

1. Mihec, ali vidiš Benetke?

tara Rogarjeva koza — Keza ji je bilo ime — je meketala tisto popoldne na ves glas tam gori na Podlesju. Ta nepridiprav, ta Rogarjev! »Smrček« so mu rekli, ker je vedno posmrkoval; a pravo njegovo ime je bilo Blaž. Privezal je ta nepridiprav, ta Blaž Smrček, kozo k smreki. Sam je pa šel noter v gozd, pa je vohal in škilil kroginokrog, kje bi iztaknil kako ptičje gnezdo. Vsak grm je pregledal in pri vsakem grmu je dejal samsebi: »Tu notri gnezdi divja kura. Kaj pa, ko bi gnezdil sam orel? Ti Blaž, ki ti pravijo Smrček? Pet orličev bi nesel domov, pa bi jih navezal za noge na vrstico.« — Pri vsakem grmu je izpregovoril Blaž tako, pa je poskočil. A grm je bil vedno prazen, in Blaž je izpregovoril potem: »Ni divje kure in tudi orličev ni . . . Pojdemo pa k drugemu grmu, Blaž, ki mi pravijo Smrček. Tam so kure, tam so orliči, ali pa nemara še celo šoje.« — In Blaž je šel dalje k drugemu grmu in je vohal spet tam. A uboga koza Keza je meketala in se drla na vse preteze tam gori na Podlesju. Obtrgala je bila že vse listje okroginokrog; a bila je še lačna in bi bila šla rada naprej — tja gor, kjer so rastli leskovi grmi. Zaman se je zaganjala na vso moč, da bi pretrgala vrstico. Lakota jo je mučila; zato se je pa tudi drla na ves glas: »Mekeké, Smrček, kje, kje? — Mekeké, leske zelené!« — A Smrček je bil gluh za njeno vpitje. Tam gori blizu studenca je bil izteknil v grmu ptičje gnezdo. Poskočil je od same radosti, a tako nerodno, da je manjkalo samo za las, pa bi se bil prevrnil v studenec. Pogledal je v gnezdo in je spoznal, da so samo penice. »Orličev si iskal, Blaž, ki ti pravijo Smrček. A našel si samo penice. No, tudi to dobro. Kaj ni tudi penice lepe?«

Keza se je pa drla vedno bolj obupno. »Ti potvara pribita!« je dejal striček Joz, ki je šel ravno tam mimo po stezi. Gori na senožetih je bil striček Joz, pa je gledal po svojih čebelah, če kaj pridno znašajo med. Ustavil se je kraj koze, pa je zarentačil še enkrat: »Ti potvara pribita ti! Kaj se dereš, kot bi te drli na meh?«

»Mekeké, Smrček, kje, kje?« je zameketala Keza iznova, pa je pogledala strička Joza miło, kot bi hotela reči: »Striček Joz, tako in tako. Lakota me muči, pa sem privezana na tej vrvi. Striček Joz, tako in tako. Izpustite me!« — Striček Joz jo je pogledal, pa se je domislil: »Predrta reč! Če jo izpustim, jo bom moral pa sam pasti. Poiščem tega Smrčka, tega nepridiprava. Ušesa mu zacveto. Resnično, zacveto mu danes. Ti potvara pribita ti!«

»Mekeké, striček, le, le!« se je spet zadrta koza in je pokimala trikrat z glavo. Striček Joz je pa stopil v goščavo in naravnost do studenca je šel.

In tam je zasačil Smrčka, ki je ravno iztezal roko po peničnem gnezdju. »Spak grdi!« se je razhudil striček Joz, da so se mu dolgi, ščetinasti brki kar tresli. »Spak grdi, ptiče moriš!« — In striček Joz se je sklonil, pa je kar zgrabil za dolga Smrčkova ušesa. Potegnil je Smrčka na noge in je bil ves rdeč od jeze. Smrček je pa zatulil, ker ga je resnično bolelo. Niti ozreti se ni mogel, da bi videl, kdo ga mikasti. A striček ga je vlekel za ušesa, da so postala že popolnoma rdeča. Neusmiljeno je bolelo Smrčka. Vpil je in kričal: »Pusti me! Jav, jav — kako me boli!«

»Mekeké, le, le, le!« se je drla sèm s Podlesja Keza. In sedaj je izpregovoril striček Joz prvo besedo: »Ti potvara potepena! Ali ti cveto ušesa? Kaj?« — Smrček je spoznal po glasu strička Joza in vroče mu je postalo. Saj je vedel, da striček Joz ni kar tako. Zasačil ga je na prepovedanem potu. In kaj bo zdaj, joj, kaj bo zdaj? — Smrček je zatulil in je zgrabil strička za roko. »Ovbe, striček, ovbe!« je vikal Smrček. »Boli me, boli...«

A striček Joz ga še ni izpustil. »No, kaj?« je rekel mirno. »Ali ti že cveto ušesa?« — Smrček se je pa zvijal in je javkal venomer. — »No, bo kaj?« je ponovil striček Joz. »Ali ti že cveto ušesa?« — »O, cveto, že cveto,« je tulil Smrček vedno groznejše. A striček Joz še zmeraj ni izpustil tistih ušes. »Kako ti cveto, ti pribiti Smrček?« je vprašal mirno. — »Cveto, že cveto,« je odgovarjal Smrček in se zvijal. »Striček, o, striček! Kakor kri cveto.« — »Beži, šema,« je odvrnil striček Joz. »Kje pa cvete kri? Ti potvara potepena?« — »Striček, o čajte, striček!« je zatulil Smrček na ves glas. »Cveto, cveto — kakor mak cveto...«

Tedaj šele je izpustil striček Joz Smrčkova ušesa. Smrček se je drgnil po njih, ker so ga žgala, kakor bi gorela. Že jo je mislil takoj pocediti v goščavo, a stric Joz ga je pograbil za rame. »Ali pa zdaj tudi veš, zakaj ti cveto?« je vprašal Smrčka. »Ha, ti smet potepena?« — Smrček se je prestrašil. Misli je, da ga prične stric Joz vnovič mikastiti. — »O, vem, striček,« je odgovoril naglo. »Zato mi cveto, da bom drugič vedel, kako se stika za ptičjimi gnezdji. Zato, o, striček, zato!« — »Poberi se zdaj h kozi, spak potepen!« je zarežal striček Joz. »Poberi se, da me ne zgrabi spet jeza...«

In Smrček je odhitel, da je kar skakal preko grmovja. Keza ga je brž zaslišala in zagledala. »Mekeké — hehehe,« je zameketala. Smrček jo je odvezal. Naglo je poletela gor do leskovih grmov in je pulila tam zadovoljno zeleno listje. Smrček pa se je vsedel na trato in je drgnil goreča ušesa.

Striček Joz je stopil iz gozda in je šel po ledini. Pod visokim jesenom je prevračal Petrašev Mihec kozolce. Zdajnzaj se je postavil na glavo in je maha! po zraku z nogami. Zraven je pa vpil, da se je razlegalo daleč dol v vas. Na pričo je klical Mihec vso vas — hej, zato, da bi govorili vsi ljudje: »Glejte ga, Mihca! Kako se ti postavi na glavo, ta spak! Zraven pa še maha z nogami. Glejte ga no!« — A za Mihčevo vpitje se ni zmenil nihče. In tudi nihče ga ni prišel gledat. Samo striček Joz se je ustavil nedaleč od

njega. »Ali bi ga ošinil s takole tanko šibico?« se je pomislil in se je namuznil. »Ta frkolin! Vrat naj si zlomi, bo pa imel oče!«

A stric Joz je imel Mihca preveč rad. Zato ga pa ni ošinil s šibico, ampak je samo zavpil nad njim. »Mihec, ti natèk ti priguljeni!« je zavpil striček Joz. »Ali boš dal mir? He, ali boš dal mir?« — Mihec je kar nenkrat poskočil na noge. Zasmel se je, ko je zagledal strička Joza. »Striček Joz,« je rekel, »ali vi tako vpijete? Pa kje ste se naučili tako vpiti, striček Joz?«

»Boš tiho, gobezdalo ti prismuknjeno!« je zarohnel striček Joz. In ščetinasti brki so se mu kar tresli. A striček Joz ni bil tako hudo jezen. Samo delal se je jeznega. Rad je imel Mihca, tega poniglavca, dasi je bil tako jezičen, da ga ni mogel ukrotiti. Mihec je videl stričkovo jezo; pa mu je bilo žal, da ga je ujezil. Prišel je bliže. Z obema rokama se je oklenil njegove lopataste roke, pa je zamoledoval: »Ne jezite se no, striček, ne jezite se no! Glejte, saj sem priden, vidite, tako strašno priden!«

»Ti šment,« se je namuznil striček Joz. In ščetinasti brki se mu niso več tresli. »Mihec, veš kaj? Največji panj čebel ti podarim, če mi molčiš samo eno uro. Čebljaš, čebljaš — kar tjavendan čebljaš. Čudno, da se ti ni že jeziček posušil.« — Tako je govoril striček Joz. A poniglavac Mihec se je zasmel. — »Striček, kako se mi more posušiti jezik?« je vprašal poniglavac Mihec. »Kako se mi bo posušil, če ga pa namažem vsak dan? Veste, striček, s čim ga namažem? Z medom, striček, z vašim medom, ki mi ga daste vsak dan.«

Striček Joz se je zasmel na ves glas. Prijel se je za boke, pa se je naprej smejal. »Glej ga no, glej, navihanca!« je dejal potem in se je še vedno muzal. »Čakaj, čakaj! Nič več ne dobiš medu od mene, ker si tak navihaneček. Bomo videli, če se ti potem posuši jeziček.« — A Mihec je zmignil samo s kodrasto glavo in je pokazal svoje bele zobe. »Samo eno uro bi molčal,« se je odrezal. »Potem bi pa še bolj govoril. Pa zakaj, striček? Kaj mi niste obljubili ravnokar največjega panja? Joj, to bi bilo medu, striček, joj! . . .«

Striček Joz je uvidel, da ni kos poniglavcu Mihcu. Dvakrat je že zasukal svoje ščetinaste brke. »Prevejanec si, Mihec,« je izpregovoril potem. »Taki prevejanci ne rastejo še v Korotanu ne, da boš vedel.« — Kaj? V Korotanu rastejo prevejanci?« se je začudil Mihec. »I, striček, ne vem, če ni ta bosa?«

»Rastejo, rastejo,« je pokimal striček Joz. »Tam raste še kaj drugega, ne samo prevejanci. Na češminovem grmu cvetejo tam sami cekini, a na drenu sami tolarji. Kaj boš vedel ti, ki še nisi stopil preko vašega polja. Ničesar ne veš, niti tega ne, kako in kje rastejo prevejanci v Korotanu. Ha, ti poniglavac? Ali veš?« — Mihec je zmigal z glavo in je pogledal stričku v obraz, da vidi, ali brije striček norce, ali pa govori resnico. Toda striček pa se je držal resno in se niti namuzal ni. »Ne vem, striček,« je odvrnil Mihec in je vprašal radovedno: »Pa veste vi? Ha, striček?«

Striček je prikimal. »Kaj bi ne vedel?« je izpregovoril. »Sam sem bil pet let v Korotanu, pa sem videl vse. Na češminu rastejo cekini, na drenu pa cveto tolarji. A na leski — veš, kaj raste na leski? Na leski rastejo pa samo prevejanci. Pa veš, zakaj? — Zato, da ni treba staršem mazati z leskovim oljem takih prevejanecv. Tam se dvigne leskica kar sama, pa namlati prevejanca, ki raste na nji in ne more od nje. Tako je v Korotanu.«

Mihec se je začudil in čudil, da je pozabil celo na govorjenje. Šele, ko ga je dregnil striček Joz in ga je vprašal: »No, kaj?« — Šele takrat je odprl Mihec usta. »Mhm,« je dejal Mihec. »Čudno je to, striček ... Pravite, da rastejo na češminu cekini, na drenu pa tolarji? Čudno, striček, da jih niste vi nič natrgali. Bogati bi bili zdaj kakor cesar. Čudno to, čudno.« — »Eh, kaj!« je odgovoril striček Joz in je zamahnil z roko. »Čemu mi pa bodo cekini? Čemu pa tolarji? Ni mi sile, Mihec, ni mi sile. Čebelnjak imam in kaj hočem še več?«

Poničglavec Mihec je vzdihnil in je še vedno mislil na cekine, ki rastejo na češminu, in na tolarje, ki cveto na drenu. »O, da, striček!« je vzdihnil Mihec. »O, da — vi imate čebelnjak in tudi tolarje imate v skrinji. A jaz nimam nič — ni čebelnjaka, ni tolarjev. O, da — vi, striček!« — »Ti predrti spak!« se je razhudil stric Joz. »Kaj pa bodo tebi cekini? Kaj pa tolarji? Ljubega Boga zahvali, da ti dajo starši zadosti kruha in da ti dajo obleko. Kaj si izmisli tak spak! Tolarjev bi rad, cekinov bi rad. Glejte si no! Pa v kaj ti bodo tolarji? Pa v kaj ti bodo cekini?«

»Tolarjev bi pa le rad, cekinov bi pa le rad,« je odgovarjal poničglavec Mihec. »Zato bi jih rad, da bi si sezidal lepo graščino. Veste, striček, belega konjička bi si kupil in pa zlato uzdo. Jahal bi potem okoli po svetu in bi bil bogat bolj kot največji kraljevič. Oj, to bi me gledali ljudje! Vse bi me zavidalo. A jaz bi se smejal in bi na lepi graščini prešteval cekine in tolarje. To bi bilo, striček, vidite, to bi bilo!«

»Hencajte no,« je zmignil striček Joz z glavo. »Ti pribiti spak! Kaj si izmisli! Ti pohlepnost grda! Ali boš molčal o tem?« — »V Korotan pojdem, striček, naravnost v Korotan pojdem,« je odgovoril Mihec trmoglavo. »Pa če se ves svet postavi na glavo, v Korotan pojdem. Cekinov si bom natrgal in tudi tolarjev si bom nabral, da joj. Tako je, striček, tako.« — In poničglavec Mihec je udaril s peto ob zemljo, češ, kakor gotovo sem Mihec, tako gotovo tudi storim, kar sem rekel.

A striček Joz se je samo zasmejal. Samo roko je iztegnil, pa je pograbil Mihca za ušesa. Navil jih je malo, pa je vprašal: »Mihec, ali vidiš Benetke?« — »Aj, aj,« je zastokal Mihec. »Kaj mi hočete, striček? Aj!« — »Mihec, ali vidiš Benetke?« je ponovil striček Joz in je še enkrat navil Mihcu ušesa. »Ne vidim jih nič, striček,« je odgovoril Mihec in je zgrabil strička za roko. »Pustite me, striček! Lepo vas prosim, pustite me! Ne vidim nič Benetk, še nikoli jih nisem videl.«

In tedaj ga je izpustil striček Joz. Še enkrat se mu je nasmejal, potem pa rekel: »Vidiš, Benetk nisi videl, četudi sem ti navil ušesa. Kakor

pa nisi videl Benetk, tako tudi Korotana ne boš videl. Ali si zdaj razumel? Ne boš trgal cekinov in nabiral tolarjev in tudi prevejancev ne boš videl, kako rastejo na leskovem grmu. Ali si zdaj razumel, Mihec?» — In striček Joz se je zasmel še enkrat. Pokimal je večkrat z glavo, potem pa odšel preko ledine proti domu. Onkraj ledine je pa še postal in se je obrnil nazaj. Zažugal je Mihcu s pestjo. Potem je pa šel naprej in je izginil med drevjem.

»Glej, ušesa mi je navil,« je pomislil Mihec samprisebi in se je popraskal dvakrat za enim ušesom. »Zabolelo me je, a vendar nisem videl Benetk. Pa je rekel, da tudi Korotana ne bom videl. Ej, striček Joz! Videl ga pa bom — Korotan bom pa videl in si bom natrgal polne žepe tolarjev in nabral cekinov. Še jutri pojdem v Korotan... Benetk nisem videl, Korotan bom pa le videl, še jutri ga bom videl.« — In Mihec se je posmehljal v pest in je poskočil dvakrat. Potem se je pa postavil na glavo in je pričel vpiti, da se je slišalo celó dol v vas. »Korotan bom videl,« tako je vpil Mihec. »Striček Joz mi je navil ušesa, a nisem videl Benetk. Zato bom pa videl Korotan in bom natrgal polne žepe cekinov in nabral tolarjev. Čakajte, le čakajte! Juhej...«

Gori kraj vasi je pa slišal Joz njegovo vpitje. Postal je, pa je poslušal. »Ti potvara nemarna!« je zagodrnjal. »Kako se ti dere — kakor sraka se ti dere... Hehe, pa bo videl Korotan, ravnotako kot Benetke.« — In striček Joz se je nasmejal, potem je pa spel skozi vas. Iz žepa je potegnil okovano čedro. Nabasal jo je, pa je pričel pušiti, da se je dim kar vil okrog njegove glave.

(Dalje prihodnjič.)

Umri, o dete!

Pogledal otroku v oči sem...
O dete, nebo je v tvojih očeh,
o dete, nebo in angelski smeh!

Pa dete nedolžno, čez dvajset let
oj kaj bo, oj kaj bo v teh tvojih očeh?!
Morda že prevara in trpka bolest,
morda že pekel, o dete, in greh!

Umri, o dete, umri sedaj,
ko v tvojih očeh je še raj,
ko v tvojih očeh je še angelski smeh!

Bogumil Gorenjko.

Mladost.

Mladost, najlepši čas življenja,
kako nam hitro odbeži!
Zaveš se komaj, že pred tabo
življenja resen čas stoji.

Zato mladina: Le uživaj
veselje, srečo mladih let
in svoje rajske sanje snivaj,
ki ne pozna jih resni svet!

Maksimov.

